

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคงอยู่ของอาชีพช่างซอในจังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลในการวิจัยได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ช่างซอ ผู้ฟัง และผู้ว่าจ้าง ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ แยกแยะ จัดหมวดหมู่ และนำเสนอโดยการบรรยายและสรุปเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ประวัติความเป็นมาของการประกอบอาชีพช่างซอนั้น ไม่ปรากฏหลักฐานเด่นชัดว่าเริ่มขึ้นเมื่อใด ช่างซอในปัจจุบันส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีใจรักและสนใจการซอ จึงได้ฝากตัวเป็นศิษย์พ่อครูแม่ครูซอชื่อดังในสมัยนั้น ๆ ช่างซอบางคนก็สืบทอดอาชีพจากครอบครัว การแสดงซอจะแสดงในงานบุญ งานประเพณี และงานฉลองต่าง ๆ

สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคงอยู่ของอาชีพช่างซอ อันดับแรก ก็คือ จำนวนช่างซอ ซึ่งมีผลต่อรายได้โดยตรง ถัดมาคือผู้ฟังซึ่งยังคงให้ความสนใจในการฟังซออยู่ อาจแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มวัยรุ่นจนถึงวัยกลางคน และกลุ่มผู้ฟังที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป สุดท้ายคือ ผู้ว่าจ้างซึ่งยังคงให้ความสนใจและจ้างช่างซอมาแสดงตามงานบุญ งานประเพณีต่างๆ สำหรับช่างซอเองก็มีวิธีนำเสนอผลงานของตนด้วยการบันทึกเสียงหรือภาพการแสดงออกจำหน่าย ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้คนที่รู้จักกันแพร่หลายยิ่งขึ้น

นอกจากนี้แล้วอาชีพช่างซอในจังหวัดเชียงใหม่ก็ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ เอกชน รวมทั้งสถาบันการศึกษาต่างๆอีกด้วย

The purpose of this research was to study the retention of Sor profession in Chiang Mai Province. Data were collected by observation and interviewing key informant groups. They were Sor performers, audiences and employers. The data were then analyzed, identified, categorized and presented in a descriptive and analytical form.

The results of this research were as follows:

The original and development of Sor profession was not clearly found in any evidence when it started. Most Sor performers in present time finished primary education level. They loved and were interested in Sor and placed themselves as pupils under famous Sor teachers' care. Some Sor performers inherited Sor profession from their ancestors. In general, Sor was performed at merit fairs, traditional festivals, and other celebrations.

As for the factors affecting the retention of Sor profession: the number of Sor performers directly affected their incomes. Next was the audiences that could be divided into 2 groups- teenagers and forty years of age group and over forty years group. The last factor was employers who were interested in Sor and hired them to perform at the fairs as mentioned above. However, for the Sor performers themselves, they presented their works through audio-tape and video compact discs. In so doing, Sor performing would be popular countrywide. In addition, Sor profession in Chiang Mai province was also promoted and supported by several organizations both public and private sectors, including educational institutions.